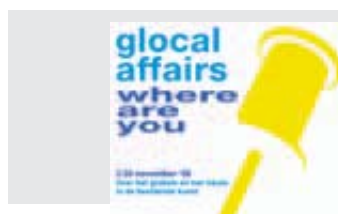

BEELDDE KUNST

● Glocal Affairs vindt plaats van 2 t/m 30 november, ondermeer in Maastricht, Venlo, Venray, Heerlen, Roermond, Aken en Luik. Het zwaartepunt ligt in de Timmerfabriek in Maastricht, waar de expositie vanaf morgenmiddag 15.30 uur te zien is.

Zie voor openingstijden www.glocalaffairs.eu.
● Een aantal kunstenaars maakt werk op lokatie. Het werk van Karin Peulen is van wo t/m vr (17-20.00 uur) en za/zo (12-20.00 uur) te zien. Dellwo komt 13-11 naar Maastricht. Aanmelden glocalaffairs@gmail.com

Karl-Heinz Dellwo over Stockholm:

„Deze daden maken nu eenmaal deel uit van mijn biografie. Ik kan ze niet ongedaan maken.”
(de Volkskrant 20 maart 2007).

De acht van Karl- Heinz Dellwo

Bij Glocal Affairs, de Limburgse kunstmanifestatie over globaal en lokaal in de beeldende kunst, kijken de kunstenaars ook over de grens. Karin Peulen uit Maastricht reconstrueerde een Duitse cel, waarin een RAF-terrorist twintig jaar vastzat.

door Caspar Cillekens

Het is misschien wel het opmerkelijkste project van Glocal Affairs. Het portret dat Karin Peulen heeft gemaakt van de ruimte waarin RAF-terrorist Karl-Heinz Dellwo het overgrote deel van zijn twintig jaar gevangenschap heeft gezeten. Het is geen 'passief' portret, waarbij de geportretteerde stil zit, maar een portret waaraan Dellwo zelf actief heeft meegewerkt. Hij heeft in Hamburg, waar hij sinds zijn vrijlating in 1995 woont, vier uur lang zijn gevangeniscel gereconstrueerd voor de Maastrichtse kunstenaar. Niet alleen door steeds verder in zijn herinnering te wroeten, maar ook daadwerkelijk mee te tekenen op het papier en het linnen dat Karin meegenomen had naar de verlaten studio waar regisseur Dellwo tot voor kort zijn films monteerde. *Arbeit an der Erinnerung 1: Jeder braucht seinen eigenen Raum.* Zo heet het eerste deel van het project van Karin Peulen. Aan de Ravelijnstraat 130 B in Maastricht is een herinneringsruimte ontstaan. Een tekening, een schilderij en een tekst in het Duits. De tekst bevat de indrukken die Dellwo in 1977 na zijn eerste 48 uur in de cel op papier heeft gezet en naar buiten heeft gesmokkeld. *Die Zelle ist im Unterschied zu den üblichen Bauweisen quer zum Gang gebaut und hat zwei Türen*, zo begint de tekst die een bijna klinische beschrijving is van de geluidsdichte cel waar hij zijn straf in af-

De herinneringsruimte met aan de muren de twee kunstwerken en op de

stapel de gevangenisnotitie.

foto Johannes Timmermans

zondering uitzat. Aan de muur hangen twee plattegronden van zijn cel, voor een deel door hem zelf geschetst. „Toen hij zijn bed getekend had, vond hij het te liefelijk uitzien. Hij heeft de randen van het bed zwaarder aangezet”, wijst Karin Peulen. De Rote Armee Fraktion, de terreurgroep die West-Duitsland vooral in de jaren zeventig in zijn ban hield, interesseerde Karin Peulen als opgroeiende puber in Treebeek al. „Het was natuurlijk vrij oppervlakkig. Maar het waren voor mij een soort van pophelden.” Peulen maakt portretten van ruimtes en de personen die daarbij horen. Zo kwam ze uit op cellen in de

gevangenis van Maastricht. „Weetje dat een kantoorruimte vaak dezelfde afmetingen heeft als een cel?” Vandaar was het, met haar belangstelling voor Duitsland, niet eens een zo'n 'onlogische' stap naar de ruimtes waarin RAF-leden hebben vastgezet. Cultuurhistoricus Guido Goossens, gepromoveerd op een studie over de Duitse filmregisseur Hans-Jürgen Syberberg die met zijn controversiële Hitler-film in 1977 opzien baarde, heeft haar begeleid in haar project. Goossens wijst er op dat je de RAF, met de bekende boegbeelden Ulrike Meinhof, Andreas Baader en Gudrun Ensslin, kunt beschouwen als onderdeel van de te-

gencultuur die in de jaren zestig opkwam. Karl-Heinz Dellwo behoorde alweer tot de tweede generatie van de RAF. Hij maakte deel uit van het Kommando Holger Meins, dat in 1975 de Duitse ambassade in de Zweedse hoofdstad Stockholm bestormde met het doel de gevangenen genomen leden van de eerste generatie vrij te krijgen. Twee ambassademedewerkers werden vermoord, bij de vroegtijdige ontploffing van een door de RAF-leden bevestigde explosief kwamen twee terroristen om het leven. Dellwo werd, net zoals de eerste generatie in Stammheim, in 1977 opgesloten in een aparte vleugel van de gevangenis in het Noord-Duitse

Celle. In een cel waarin hij niets kon horen of ruiken wat zich buiten afspeelde. De cel had, zo laten de tekeningen zien, twee deuren. „Daardoor kon gevangenispersoneel Dellwo gemakkelijker overmeesteren als hij weer eens bijgevoed moest worden”, legt Peulen uit. Dellwo is in totaal anderhalf jaar van de twintig jaar, dikwijls met andere RAF-gevangenen, in hongerstaking geweest tegen de *Isolationshaft*, zoals hij zijn situatie er-voer. „Dellwo stond echt klaar om zijn verhaal te vertellen toen we aankwamen in Hamburg”, zegt Guido Goossens. Het was voor hem weer een terugkeer in de herinnering. Zittend op het tien meter

lange en 2.40 meter brede papier schetste hij de contouren van de ruimte van 5.90 bij 1.80 meter waarin hij jarenlang opgesloten zat. Dellwo zat, stond en liep als het ware weer in zijn cel. Hij herbeleefde. „Het was in zekere zin ook een *Arbeit an der Trauer*”, zegt Goossens. Als compensatie voor het geluidsdichte onderkomen was de cel van Dellwo iets groter dan een gewone cel. Zoveel groter dat hij er, zo blijkt in de herinneringsruimte, gemakkelijk een acht kon lopen. De ruimte oogt stil. Een herinneringsruimte heeft stilte nodig, vindt Karin.

➔ Zie onze website voor meer nieuws, foto's en filmpjes.